

Навчальна дисципліна

**ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА РОБОТИ
З ОСОБОВИМ СКЛАДОМ**

**Тема 1. Виховна робота в Збройних
Силах України**

Л Е К Ц І Я № 1

**Заняття № 1. Структура та зміст
виховної роботи в Збройних Силах
України**

Навчальні питання :

1. **Складові виховної роботи**
2. **Основні принципи та методи
військового виховання**

ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА

- 1. Методика виховної роботи в підрозділах Сухопутних військ ЗС України. Конспект лекцій. Болотніков В.Й., Омельчук С.С., Опанюк В.В. ЖВІ , 2013. Інв. 2301-т.**

ДОДАТКОВА

- 2. Психологічні аспекти виховної діяльності та спілкування офіцера. Староконь Є.Г. ЖВІРЕ, 1999.**
- 3. Військове навчання та виховання. Альбом схем. Житомир, ЖВІРЕ, 1999.**
- 4. Довідник молодого офіцера. Видання ЖВІНАУ. 2009.**

«Організація та методика роботи з особовим складом»

1. Складові виховної роботи
2. Основні принципи виховної роботи
3. Зміст основних заходів виховної роботи в підрозділі
4. Основні завдання, принципи та методи індивідуально - виховної роботи (ІВР)
5. Порядок створення в підрозділі системи ІВР
6. Особливості технології нерепресивного спілкування та бесіди командира з підлеглими
7. Особливості профілактичної бесіди з військовослужбовцями, схильними до порушення військової дисципліни

Реферат на тему : “ Особливості виховної роботи в збройних силах провідних держав світу (США, ФРН, Великобританія, Франція, Іспанія, Японія та інших держав)

1 . **Складові виховної роботи**

Виховна робота (ВР) в Збройних Силах України (ЗСУ) –

це система виховних заходів щодо формування і розвитку у військовослужбовців професійних, морально-психологічних якостей, що мають забезпечити високу бойову та мобілізаційну готовність, зміцнення військової дисципліни, згуртування військових колективів для виконання бойових завдань.

Основними складовими виховної роботи є:

- 1. Ідеологічна робота та воєнно-ідеологічна підготовка**
- 2. Морально-психологічне забезпечення (МПЗ) бойової та мобілізаційної готовності підрозділів, бойової підготовки та бойового застосування**
- 3. Виховання військової дисципліни та профілактика правопорушень**
- 4. Інформаційно-пропагандистське забезпечення**
- 5. Культурно-виховна, просвітницька робота та організація дозвілля**
- 6. Військово-соціальна робота**
- 7. Духовне виховання та задоволення релігійних потреб військовослужбовців**

Організація ідеологічної роботи

Ідеологічна робота в ЗСУ – є
цілеспрямована діяльність командирів,
штабів, органів по роботі з особовим
складом усіх рівнів щодо формування у
військовослужбовців системи
світоглядних ідеалів, цінностей та
орієнтирів в інтересах ефективного
вирішення завдань оборони України,
захисту її суверенітету, територіальної
цілісності і недоторканності

Воєнно- ідеологічна підготовка

Воєнно-ідеологічна підготовка є навчальним предметом індивідуальної підготовки військовослужбовців у системі бойової підготовки військ, однією із форм ідеологічної роботи та виховання особового складу у Збройних Силах України.

МПЗ бойової готовності військ, бойових дій, бойового чергування, бойової підготовки підрозділів -

це комплекс організаційних, виховних та соціально-психологічних заходів, спрямованих на підтримання постійної бойової готовності підрозділів, реалізацію духовного і професійного потенціалу військовослужбовців під час виконання бойових завдань

Задачі морально-психологічного забезпечення бойової готовності військ, бойового чергування, бойової служби, виконання бойових задач, завдань бойової підготовки військових формувань знайшли відображення у «Військовій Присяги»)

ВІЙСЬКОВА ПРИСЯГА

12

Я, (прізвище, ім'я, по батькові), вступаю на військову службу і урочисто присягаю Українському народові завжди бути йому вірним і відданим, обороняти Україну, захищати її суверенітет, територіальну цілісність і недоторканість, сумлінно і чесно виконувати військовий обов'язок, накази командирів, неухильно додержуватися Конституції України та законів України, зберігати державну таємницю. Присягаю виконувати свої обов'язки в інтересах співвітчизників. Присягаю ніколи не зрадити Українському народові!

Виховання військової дисципліни та профілактики правопорушень - це система організаційних, соціально-правових та виховних заходів щодо формування у військовослужбовців особистої відповідальності за виконання вимог законів України, військових статутів, Військової присяги, службових обов'язків, наказів командирів, досягнення високого рівня морально-психологічного стану (МПС) військ для забезпечення своєчасного, повного і якісного вирішення поставлених завдань

Інформаційно-пропагандистське забезпечення.

Його задачі:

- формування у військовослужбовців високих морально-психологічних якостей, готовності до свідомого виконання законів України, Військової присяги, вимог військових статутів та наказів командирів;**
- організація воєнно-ідеологічної підготовки з військовослужбовцями;**

- **систематичне суспільно-політичне, правове та військово-технічне інформування військовослужбовців;**
- **роз'яснення особовому складу вимог законів України, указів Президента України-Верховного Головнокомандувача ЗСУ, постанов Кабінету Міністрів України, наказів і директив Міністра оборони України, начальника Генерального штабу-Головнокомандувача ЗСУ, покладених на підрозділ завдань;**
- **формування світогляду, правової свідомості;**
- **поліпшення рівня обізнаності особового складу з питань внутрішньої та зовнішньої політики держави, проблем реформування ЗСУ;**

- формування почуття гордості за належність до ЗСУ;
- виховання у військовослужбовців поваги до армійських традицій, правил поведінки, форми одягу;
- перегляд та прослуховування особовим складом телерадіопередач, присвячених ЗСУ, читання періодичної преси;
- утвердження державної мови у бойовій та повсякденній діяльності .

**Культурно-виховна, просвітницька
робота та організація дозвілля
забезпечують формування у
військовослужбовців високої
духовної культури і моральних
якостей, почуття патріотизму,
вірності традиціям Українського
народу і задоволення їх естетичних
та релігійних потреб.**

Задачі культурно-виховної роботи :

- впровадження комплексу культурно-просвітницьких заходів щодо забезпечення дозвілля, організація культурного, правового, військового, патріотичного, морального, естетичного виховання військовослужбовців;
- ознайомлення з духовною, історичною та культурною спадщиною Українського народу та світовою культурою;
- створення умов для задоволення духовних потреб військовослужбовців, в тому числі релігійних, сприяння гуманізації процесу виховання, дозвілля та побуту;

Військово-соціальна робота (ВСР) -
здійснення соціально-правових,
інформаційних і організаційних
заходів щодо сприяння
військовослужбовцям у реалізації
встановленими законами України,
іншими законодавчими актами прав і
пільг, одержанні ними соціальної
допомоги та відповідних
компенсацій.

Задачі ВСР:

- **вивчення та аналіз соціальних, матеріальних та духовних проблем військовослужбовців;**
- **доведення до військовослужбовців визначених законами соціальних пільг, прав та допомоги;**
- **реалізація Концепції соціальної політики у Збройних Силах України;**
- **сприяння у вирішенні питань, порушених у заявах, скаргах та пропозиціях військовослужбовців підрозділу;**
- **соціальна адаптація воїнів до специфічних умов військової служби;**

- створення системи надання консультацій з питань професійної переорієнтації та працевлаштування військовослужбовцям, які звільняються в запас;
- створення у підрозділах умов для запровадження механізмів соціального захисту військовослужбовців;
- своєчасне розв'язання проблем соціально-побутового характеру;
- проведення роз'яснювально-профілактичної роботи щодо утвердження у ЗСУ здорового способу життя, попередження ВІЛ/СНІД та інших захворювань, що носять соціальний характер.

2. Основні принципи виховної роботи

Принципи виховної роботи – це положення, які відображають вимоги об’єктивних законів, закономірності організації та проведення виховного процесу і служать нормою діяльності офіцерів - командирів - вихователів

роботи є:

1. Державна та патріотична спрямованість виховання
2. Взаємозалежність змісту, форм і методів виховної роботи
3. Повага до особистості, конституційних прав і свобод військовослужбовця, орієнтація на ідеали демократії та гуманізму, загальнолюдські моральні цінності
4. Безперервність та спадкоємність у вихованні, додержання національних, історичних та культурних традицій з почуттям нових позитивних реалій сучасного життя
5. Конкретність та узгодженість змісту, форм і методів виховної роботи

Державна і патріотична спрямованість виховного процесу.

Цей принцип вимагає:

- **чіткого розуміння вихователями мети та завдань виховання;**
- **обумовленості виховання державницькою ідеологією формування у військовослужбовців комплексу морально-психологічних, фізичних та розумових якостей;**
- **глибокого розуміння воїнами належності до Українського народу, своїй Батьківщині – Україні;**
- **внутрішньої потреби та готовності відстоювати та захищати Батьківщину, реалізовувати свій особистий потенціал на благо зміцнення обороноздатності Української держави.**

Взаємозалежність змісту, форм і методів виховної роботи

Принцип забезпечує наукове обґрунтування, приведення в певну систему всіх наявних на сьогодні форм і методів виховної роботи відповідно до її змісту, індивідуальних особливостей військовослужбовців.

Він вимагає:

- **необхідності прослідкування змін у мотиваційній, емоційно-волевій та пізнавальній сферах особистості, її ставлення до виконання службових обов'язків;**
- **відповідного корегування змісту виховної роботи;**
- **вибору оптимальних, адекватних форм і методів виховного впливу;**
- **відповідності вибраної форми чи методу виховної роботи організаційним, морально-психологічним, інформаційним, педагогічним, культурно-просвітницьким заходам з урахуванням ланки її проведення.**

**Повага до особистості, конституційних прав і свобод,
орієнтація на ідеали демократії та гуманізму,
загальнолюдські моральні цінності**

Цей принцип підходу до військовослужбовців сприяє створенню турботливого ставлення до людини, вимогливості до себе і до інших, довіри.

Головне в принципі полягає в доведенні до свідомості військовослужбовців того, що людина – найвища цінність, яку необхідно захищати.

Виховна робота має відповідати основним вимогам, проголошеним у Декларації права людини, Конституції України, створювати всім умови для найповнішого розвитку особистості, яка поступово все більш здатна усвідомлювати суспільне призначення військової діяльності, її роль у збереженні миру на планеті

Безперервність та спадкоємність у виховній роботі, органічне поєднання у виховному процесі національних, історичних та культурних традицій з почуттям нового

Принцип вимагає оцінювати готовність військовослужбовців до виконання службових обов'язків та рівень розвитку його особистості: мотиваційної та емоційно-вольової сфер, пізнавальних процесів, знань, умінь та навичок. Він передбачає спадкоємність в роботі, що означає – йти вперед, спираючись на все досягнуте раніше, творчо збагачуючи його. Все, що досягнуто у виховній роботі, повинно братися на озброєння, розвиватися та примножуватися.

Конкретність та узгодженість змісту, форм і методів виховної роботи

Використання на практиці цього принципу означає:

- виходити із завдань, які стоять перед підрозділом на даному етапі;**
- враховувати воєнно-політичну обстановку в світі та навколо України і висновки з неї;**
- брати до уваги особливості сучасного етапу реформування та розвитку Збройних Сил України, зміни, що проходять в їх структурі, оснащенні військ сучасними зразками озброєння та військової техніки, зміни в особовому складі, системі навчання, виховання та психологічної підготовки;**
- добиватися відповідності змісту виховної роботи цілям і завданням бойової і мобілізаційної підготовки, підтримання високої бойової готовності підрозділу**

Об'єктивно-науковий підхід до планування, здійснення та оцінки результатів виховної роботи

Цей принцип вимагає:

- чіткого визначення напрямів, шляхів, змісту засобів, методів щодо реалізації цілей виховної роботи;**
- прийняття конкретних, адресних, обґрунтованих рішень, що стосуються реалізації заходів виховної роботи, їх термінів та виконавців;**
- опори на сучасні наукові теорії в організації управління соціально-психологічними процесами у військових колективах, новітніх знань в галузі військової соціології, педагогіки та психології;**
- об'єктивної оцінки і виміру результатів виховної роботи, її складових елементів, змін у суб'єктів виховної роботи внаслідок виховних впливів.**

Досвід із проведення заходів виховної роботи в ході антитерористичної операції на Сході держави проти НОФ ДНР і ЛНР

1. Пропаганда героїзму українських військослужбовців
2. Повага до озброєних формувань ЗС України з боку місцевого населення
3. Стійкість українських солдат і офіцерів (капітан Надія Савченко)
4. Віра в вітчизняну зброю та техніку (БТР - 4Е, БМП-4, танки Т-64 БМ «Булат», Т-84 «Оплот»)

Заключення

Результатом організації виховної роботи в підрозділі повинен стати Військовослужбовець – не носій рафінованих військово-технічних знань, умінь та навичок (військовий “гвинтик” суспільної машини), а високоосвічена, інтелігентна, високо статусна особистість у суспільстві, яку поважають за чесність, вихованість і почуття обов’язку, високу громадську свідомість, патріотизм, високу професійну компетентність, відповідальність за втілення в життя вимог Конституції України, Законів України, наказів командирів (начальників), відповідальність за підтримання на належному рівні бойової готовності військ, зміцнення військової дисципліни та правопорядку.

A photograph of a rocket launch. The rocket is seen as a dark, thin line against a bright blue sky, with a long, bright white plume of exhaust trailing behind it. The sky is filled with soft, white, fluffy clouds. The overall scene is bright and clear.

Дякую за увагу !